

"AMERIŠKA DOMOVINA"AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER8117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland, po razpisu: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.
Za Evropo, celo leto, \$7.00.
Posamezna številka, 3c

SUBSCRIPTION RATES:
United States and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
U. S. and Canada, \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carrier \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
European subscription, \$7.00 per year.
Single copies, 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 172 Fri., July 25, 1941

Leningrad in Moskva

Moskva, glavno mesto ruskega imperija, je s svojimi 4,000,000 prebivalci kljub vojni še vedno kaj živahno mesto. Gledišča in kavarnе so napolnjene prav do policijske ure. Obratno pa je Leningrad spremenjen v pravcato trdnjavo in nihče ne sme iz mesta in v mesto.

Leningrad je danes slika mrzličnih priprav na obrambo, popolno nasprotje Moskve, kjer je videti po enem mesecu vojne malo ali nič izprememb. V Leningradu vidiš dan za dnevno stotnice civilistov, ki se urijo za obrambo. V Moskvi pa ni bilo do najnovejšega časa drugega znaka vojne kot to, da so vsako dopoldne oglasile svarilne piščali, nakar so si prebivalci natakili plinske maske na obraz in planili v najbližja zaklonišča. To je bilo vsako dopoldne po 40 minut.

Da so bili Moskovčani tako brez skrbi je brilo vzrok zagotovo vlade, da ne more priti noben nemški bombnik bližje kot 100 milj od Moskve. "Mesto je tako dobro zavarovano z obrambnim baterijami, da je napad nemške zračne sile nemogoč na mesto," tako je meščane zagotavljala vlada iz Kremli.

No, danes meščani vidijo in okušajo na svoji koži, da temu ni tako, ko poletavajo nad Moskvo nemški bombniki in vsipajo bombe na mesto.

Vendar je res, da je Moskva dobro pripravljena za zavetje meščanov. Poglejmo, kaj se zgodi, kadar zatulijo tovarniške piščali, ki naznanjajo prihod sovražnih letal. Ves promet po ulicah je takoj ustavljen. Moški, ženske in otroci si takoj nataknejo plinske maske. Zatem pa planejo v javna zaklonišča. Ta so v prostorih, dobro prezračenih predorih podulčne železnice. Vse vlake pod zemljo takoj ustavijo in električni tok je prekinjen, da ljudje lahko posedejo po tračnicah, kot drugih sedežev ni.

Kdor je blizu doma ali doma, se poda v podzemsko prostoro, ki so jih zadnje čase priredili in utrdili. Ljudje imajo tukaj postelje, mize in stole.

Ako greš po moskovski ulici, vidiš izložbena okna trgovin vse prepleljena s papirjem. To je zato, da se šipe ne zdrobe, če pade v bližino bomba.

Po hišah nabijejo vsak dan nove letake, ki poročajo o vojni, ali kažejo slike in imena junakov s fronte. Razni umetniki so neprestano na delu, da rišejo zbadljive kartone proti fašizmu in nacizmu. Ljudje se zbirajo pred temi slikami in zbijajo šale na račun svojih sovražnikov.

V Leningradu so skrbno zavarovali razne umetnine pred bombami. Sohe pri bivši carski palači so okovane z jekleno mrežo. Zgodovinski spomeniki so obdani z vrečami peska, da jih ne pokvarijo bombe.

Ulice v Leningradu so popolnoma izumrte med polnočjo in četrto jutraj. Nočni mir kalijo edino vojaški transporti, ki hite skozi mesto na fronto.

V tovarnah so ženske in stari možje nadomestili sposobne moške, ki so bili mobilizirani v vojsko. V Leningrad ne sme stopiti noben tujec in na to se zelo strogo pazi.

Vsako jutro pa vidiš v Leningradu cele trume dijakov in dijakinj, ki hite iz mesta na bližnje kmetije, da pomagajo pospravljati letino.

To je slika Leningrada in Moskve, dveh najpoglavnejših mest v Rusiji, proti katerima prodira Hitlerjeva armada. Ali ju bo ruska armada ubranila? Kakor pri vsaki deželi, katero je še Hitler napadel, je udaril tudi v Rusiji najprej na glavno mesto. On sodi, da s padcem glavnega mesta pade tudi pogum naroda. Dozdaj se je to še povsod izkazalo kot resnično.

2000 letal iz starih kastrol

Ta teden je določen, da se zbira in zbere vso staro aluminijevo posodo po vseh Zed. državah, nato se jo pošlje v tipilne peči in dobili bomo 20,000,000 funtov aluminija, kar ga bo dovolj za najmanj 2,000 bojnih letal. Vsak, ki bo pripeljal kako posodo, bo imel lahko zavest, da je tudi on dal drobec aluminija za naša letala, ki jih gradimo, da bomo branili svojo novo domovino pred sovražnikom. Imeli boste zavest, da ste tudi vi pripomogli k narodni obrambi, da bo naša dežela še nadalje ostala svobodna in varna streha za nas in naše zanamce. Morda bo ravno vaš stari perkolator ali vaša stara ponev pomagala odgnati sovražnika od naših vrat.

Jutri bodo to posodo pobirali od hiše do hiše. Truki so bili danes vsi brezplačno na razpolago. Pomagajte jim s tem, da prinesete posodo k cesti, da se ne bodo mudili, ker morajo po vsem našem prostranem mestu. Če se morda ni nihče zgledal pri vas in vas vprašal, če imate kako staro aluminijevo posodo, pa jo jutri kar nesite na truk ali k cesti.

Ideja za to pobiranje stare posode ni toliko, da bi dežela ali vlada beračila od hiše do hiše. Ne, glavni namen te akcije je ta, da se pobere vsa stara posoda, ki je nihče že več ne rabi, pa ima v sebi toliko potrebno aluminijevo kovino. Računa se, da jo bomo zbrali 20 milijonov funtov. Ali bi ne bila ogromna škoda, če bi se valjala ta posoda po shrambah, na podstrešjih, samo v napotje. V istem času si pa vlada beli glavo, kje bo dobila potrebni aluminij za nova letala.

Torej če še niste poiskali take posode, storite to še danes, jutri jo pa oddajte pobiralcem. Glejmo, da Cleveland ne bo zadnji pri tej patriotski akciji. Dobrodošlo je vse, kar je nerabno in kar ima v sebi količjak aluminija, pa naj bo to že posoda ali kaj drugega.

BESEDA IZ NARODA**Na veselo svidenje...**

KJE? Na Pintarjevi farmi, kjer priredijo člani Slovenskega grocerijskega kluba v Collinwooda velik piknik svojim odjemalcem.

KDAJ? V nedeljo, dne 27. julija, neoziraje kaj o tem porečejo vremenski bogovi. Piknik prične ob 1 uri popoldne in konča kadar ne bo več nikogar na pikniškem prostoru.

ZAKAJ? Člani Slovenskega grocerijskega kluba v Collinwoodu se žele enkrat na leto srečati s svojimi odjemalci v prosti naravi, jih pogostiti, se z njimi razveseliti in jih obdarovati.

KDO DOBI NAGRADO? Vsak odjemalec, katerega številka bo klicana in bo v posesti nagradne listke.

KJE SE DOBE? Nagradni listki se dobe pri članih kluba in odjemalci so upravičeni, da jih brezplačno dobe. Vprašajte vašega grocerijista ali mesarja, ki vam jih bo drage volje poklonil.

KOLIKO BO NAGRAD? Tri glavne in okrog 1,000 manjših. Prva in glavna nagrada v obliki radio aparata bo dvignjena točno ob 2. uri popoldne in druge pozneje med 2. in 7. uro.

CENA JESTVINAM IN PIJAČI: Polovična, kakor drugod običajno.

GODBA IN PLES: Dvorana prostorna, ples brezplačen in godba izborna.

Člani Slovenskega grocerijskega kluba v Collinwoodu vabijo svoje odjemalce in prijatelje, da se udeležijo piknika vseh piknikov v nedeljo na Pintarjevi farmi.

Odbor.

Podružnicam št. 6 SMZ

Članstvo podružnice št. 6 SMZ tem potom opozarjam, da se vrši naša redna mesečna seja v nedeljo, 27. julija, ob dveh popoldne v stari šoli sv. Vida.

Na dnevnem redu je več zadev, o katerih moramo razmisliti in jih rešiti, obenem pa moramo izvoliti tudi delegate za prihodnjo konvencijo, ki se bo vršila v soboto in mogoče še tudi v nedeljo, 20. in 21. septembra, v Slovenskem narodnem domu v Girardu, O.

Pričakujem velike udeležbe od strani našega članstva na tej seji, kajti nujno je potrebno, da kaj razmotiramo tudi o novih pravih tleh da tudi stara pravila pregledamo, če je kaj dobrega v njih, ali pa jih zavrnemo. Kar se pa tiče naše zadnje kampanje za pridobivanje novega članstva, mi piše brat glavni tajnik Vincent Lauter, da je dobro uspela in da ga veseli, ko vidi, da Slovenska moška zveza tako lepo napreduje.

Kar moram jaz k temu pripomniti, je samo to, da bi bili mi lahko malo večje število novega članstva vpisali, kaj je temu krivo da nismo — ne vem. Upam in pričakujem pa, da se boste člani pokazali tudi sedaj, ko ni kampanje in da boste pripeljali vsak po enega novega člana in s tem pokazali, da ste delavni za našo organizacijo tudi izven kampanje in da nam ni samo za nagrade, ampak v resnici za našo organizacijo.

Torej na svidenje v nedeljo, 27. julija, ob dveh popoldne v stari šoli sv. Vida.

M. Z., tajnik

Ribničanje vabijo

V soboto, 26. julija, popoldne in zvečer bo pa zpoet lušno. Kje pa? bo mogoče kdo vprašal. Saj je bilo že dvakrat poročano v tem listu, da priredi društvo Ribnica št. 12 SDZ piknik na prijaznih prostorih društev S. N. P. J. Ta piknik bo tako zvali "Moonlight piknik."

Društveni odbor apelira na članstvo, da se gotovo udeleži tega piknika in s tem pokaže lojalnost do društva in organizacije, h kateri spada naše društvo in to je, do Slovenske dobrodelne zveze. Obenem pa vabimo tudi vse cenjene članstvo naših bratskih društev, kakor tudi vse prijatelje in prijateljice našega društva, da nas obiščete omenjeni dan. Da boste vsi dobro postreženi, zato vam jamči odbor, ki je prav marljivo na delu, da bo pripravil vsega, kar se na takih prireditvah potrebuje.

Član, brat Lovšin, ml., kateri ima v oskrbi godbo, je garanciral, da bodo fantje igrali za stare in mlade — v zadovoljstvo vseh.

Morda bo kateri rekel: Kaj, piknik na soboto? Naše mnenje pa je, da je sobota še bolj pripravna za piknik kakor pa nedelja. Vzrok je pa v tem, da če se "ga" malo preveč spravi v "drugo nadstropje," je potem v nedeljo čas, da se vse tisto skadi.

Za vse tiste, ki nimate svojih vozil, bo na razpolago Miheličev truk, ki vas bo prepeljal tja in nazaj za bori 25 centov. Prvič bo odpeljal izpred Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. ob dveh popoldne in drugič pa ob šestih zvečer. Če se mogoče kateri iz Collinwooda želi peljati s trukom, naj sporoči tajniku še nocoj na 1218 E. 169th St. Torej v soboto naj bo vaša cesta Chardon Rd. in ko pridete v dolino zavijete pri mostu na Heath Rd., kjer boste tudi videli napis "SNP Farm" in tam se vidimo. Na svidenje, vljudno vabi,

Odbor.

Prenovljenje Slovenskega doma na Holmes Ave.

Na tisoče ljudi vsak dan pogleduje na razdejanje te stavbe, ki je bila nad dvajset let središče in pozorišče tolikim prireditvam. Pogled je kar pretresljiv. Toda trezni presodki nam ugažajo upanje, da iz tega razdejanja zrastejo lepši in praktičnejši prostori.

Moj namen je opisati dobrodušno delovanje nekaterih direktorjev in delničarjev in tudi prijateljev doma. Javna tajnost je, da se je nahajala čitalnica Slovenskega doma na najvišjem prostoru, kar poznamo naših čitalnic v Clevelandu, ali pa mogoče celo v Ameriki. V prenovljenih prostorih pa bo imela čitalnica še enkrat večje prostore in sicer v pritličju, kajti do sedaj se je nahajala v tretjem nadstropju, kjer je vršil težko delo predsednik Louis Jerkič, s člani člene ženskega kluba in prijateljev.

Ob tem predelovanju je bilo treba nad eno tono knjig prenesti v varne prostore. V isti sobi pa so bile tudi društvene omare, kar se je vse moralo premkniti na kratek ukaz stavbenika, J. Demšarja. Treba je bilo prijeti hitro in odločno. Evo jih naših delavcev: Joe Jalovec, naš novi Amerikane; J. Fortuna, Anton Srebot, Emil Stokel, Anton Centa, Joe Sedej, Louis Čebrovič člani direktorija in še mnogo drugih.

Tajniki in člani društev so prošeni, da sami prestavijo svoje omare na oder v spodnjo dvorano. Na omare in imovino društev se je pazilo. Nosilci so si pa zato raztrgali svojo obleko, za kar bodo mogoče pozneje odškodovani. Nagrade za taka dela se bo priznalo, ko bo stavba gotova. Sedaj je čas potrpljenja in dela.

Klubovi prostori so preseljeni v garažo, seje se vrše na odru, balinjanje počiva itd. Ker je bil in s tja med delničarji povpraševanje, kako se bo financiralo sedanje popravila, naj vam

bo v pojasnilo to, da smo se odločili prodati le omejeno število delnic. To pa z namenom, da bo imela tudi mlajša generacija priliko sodelovanja s to narodno stavbo, prav tako tudi razna društva. Radi likvidacije delnic se je število delničarjev znatno znižalo.

Z dobrim gospodarstvom zadnjih let se je napravilo toliko, da bo sedaj prodanih samo za \$2,000 delnic, da se bo skončalo vsa popravila, kar vam bo naznanjeno v bližnji prihodnosti.

M. I. Lah.

Balinčarji s hriba, pozor!

Nisem pričakoval od naših članic pri društvu, da so tako dobre in so nam zopet naklonile malo veselja. Saj vam je menda že znano, da se bo udarilo dvojce društev v balinčarski tekmi v nedeljo, 27. julija, na prostorih Slovenskega narodnega doma v Maple Heights.

V boj se bo podalo društvo št. 25 in št. 50 SDZ, torej z imeni društvo Dom in društvo Naš dom. Vsako društvo je nekaj prispevalo k nagradam. Rečem vam, da taka beseda, kot jo je postavila naša spoštovana članica, sestra Helen Tomažič, ki je tudi glavna odbornica SDZ in ki prav vestno vrši svoj posel zelo razveseli balinčarjevo srce. Na zadnji seji me je vprašala za besedo, ker želi tudi ona nekaj spregovoriti k predlogu glede balinčarjev.

Povedala je, da je dolžnost tudi našega društva kaj prispevati v športni sklad za naše starejše člane. Rekla je: "Tu pred nami je šest balinčarjev, ki jih vsi dobro poznamo, ki vemo, da so vsi delavni in skrbje za svoje družine in obenem pa so tudi dobri člani Slovenske dobrodelne zveze. Tudi jaz bi se večkrat rada kam peljala ob nedeljah s svojim soprogom in hčerkami, pa ker vidim, kam njega srce vleče, zato rada ostanem doma, samo da ima tudi on malo svojega veselja."

Hvala lepa Mrs. Helen Tomažič za tako lepe besede in da tudi nam delavcem da nekaj priznanja in nam privoščijo malo razvedrila v športu, ki nam je najbolj priljubljen. Veste nam balinčarjem se je kar srce topilo veselja, ko ste taka žena, da poznate možjevo življenje in da je tudi on vreden nekaj zabave in razvedrila. Vidite, kjer žena tako razume svojega moža, tam je gotovo sporazum in mir v hiši.

In če prav premislimo, zakaj pa vendar delamo na tem svetu? Za vsakdanji kruh. Le pomislite ženke, koliko smo možki že na večerjah prihranili, ker smo jih že precej zamudili, ko smo se zamudili pri balinčanju ali podobni igri. Pri hiši vse prav pride, kar se prihrani.

Drage ženske, bodite tako dobre in nam dajte še samo eno nedeljo malo počitnice, da se bomo povsedečili z Maplehajčani in potem vam bomo pa tako dobri in bomo skrbili za vas, da ja ne boste stradale — če boste imele kaj za jest...

Pa ni samo to, gre se tudi malo za poznanstvo med članstvom SDZ in drugo pa za korist Slovenskega narodnega doma. Kdo nam zmagal — seveda tudi to nekaj šteje. V korist bo pa tudi kakemu novemu članu, če ga pridobimo v naše vrste.

Torej bratje in sestre, udeležite se te naše tekme v polnem številu in pomilujte tistega malce balinca, ki ga tako neusmiljeno tepemo, skoro bi rekel, da tako kot Mussolini naš ubogi podjarmljeni narod. Opozarjam pa vas, da pridete ja vsi ob času, ker balinčarji bomo začeli točno ob dveh na prostorih Slovenskega narodnega doma v Maple Heights, Ohio.

Povem vam pa tudi to, da če bomo Hribovci zmagali, to je, balinčarji društva Naš dom št. 50 SDZ, da bomo darovali tisto nagrado za društveno delnico

tega doma. Seveda tega se ni sklenilo na naši seji, ampak bi bila to samo moja sugestija, kar sem skoro prepričan, da bodo naši balinčarji tudi potrdili. Saj veste, da mi ne iščem nagrad, ampak prijateljstva med našimi sosedi.

Pa naj zadostuje za enkrat in upam, da nisem nikogar kaj razžalil s tem mojim dopisom. Moje veselje je balinček in vem, da če jaz prej umrjem kot moja Johanna, da mi bo gotovo postavila spomenik v obliki balinčka, katerega imam jaz tako neizrečeno rad. Pozdrav vsem čitateljem tega lista, posebno pa balinčarjem in na svidenje v nedeljo v Maple Heights,

France Stemberger,
preds. dr. Naš dom št. 50 SDZ.

Islandija — dežela večnega ledu in trajnega ognja

Ko je lanskega leta Nemčija zasedla Dansko, je Anglija v odgovor nato zasedla Islandijo, ki je bila z Dansko združena po takoiimenovani personalni uniji. Islandija je bila samostojna država s svojim parlamentom, le kralj je bil skupen Danski in Islandiji. Zdaj je na tem najbolj severnem kulturnem otoku naše zemlje angleška posadka. Te dni pa so Nemci sporočili, da so začeli Anglijo s svojimi podmornicami blokirati tja gori do Islandije. Zato je ta dežela vedno bolj v ospredju našega zanimanja. Zato tudi ne bo odveč, če spregovorimo nekaj besed o tej zanimivi deželi, kjer je doma večni led, kjer pa tudi vedno gospodari sila ognja.

Vsa Islandija obsega kakih 106,000 kvadratnih kilometrov ter je potem takem 4 krat večja kakor pa vse slovensko ozemlje skupaj. Sicer pa dežela v ničemer ni podobna naši Sloveniji, ker je Islandija dežela največjih naravnih katastrof, izbruhov silnih naravnih sil, ki so tamkaj delovale že pred tisoč leti.

Največji del otoka je gorat ter leži 400 do 800 metrov nad morjem. Le ob morju in med gorami so ravnine. Sredi tega goratega sveta pa se tu in tam dvigajo 1200 do 2000 metrov visoki vrhovi, ki pa so pokriti z večnim ledom. Ti ledeniki pokrivajo eno sedmino otoka. Največji je Vatnajokull, ki pokriva 8500 oralov zemlje ter je 2119 metrov visok.

Glasoviti so islandski ognjeniki, ki delujejo v sredi teh ogromnih ledenikov. Dve naravnili se v tej deželi neprenehoma med seboj bojujeta: ogenj in led. Otok ima kakih 150 ognjenikov, med katerimi jih je več ko 100, kateri so delovali že v zgodovinskih časih. Samo ognjenik Hecla je v zgodovinski dobi vsaj 20 krat bruhal. Ognjeniški izbruhi so tista strahotna nesreča, ki o dčasa do časa obiskuje ta otok. Kadar začno bruhati veliki ognjeniki, takrat se začno taliti orjaški ledeniki, ki začno polzeti v dolino, njihove ledene vode pa takrat poplaviijo večji del dežele. Takrat je na Islandskem kakor ob vesoljnem potopu. Nekoe je ognjenik v bližini ledenika Vatnajokull bruhal celih 7 mesecev. Pridružili so se mu še drugi ognjeniki, nakar je kar 100 ognjenikov bruhalo gorečo lavo. Takrat je pepel iz ognjenikov na Islandiji veter zanašal v Ameriko, celo v Afriko, da celo do Avstralije je prišel pepel iz Islandije.

Ob tisti nesreči je poginilo 70% vseh domačih živali ter je bilo ubitih 20% vsega prebivalstva. Zato ni noben čudo, če je domačega prebivalstva tako malo. Tiste strahotne naravne nesreče so pustile svoje sledove na obliču Islandije. Površino pokrivajo ogromne puščave ohlajene lave. Tu in tam pa iz notranjosti zemlje bruhajo vroči vrelci, ki jim pravijo "gejziri." Največji med njimi je pravna znamenitost, ki jo hodijo gle-

dat tujci od blizu in gejzir pa ima tudi vedno-gospodarsko vrednomeni veliko vodno-gajzarj eno človeško kaploval, zado pa je spetlahen. Kadar deluje, on s zga svojo vrelo vodo, vetrov visoko. Z ledenikede v morje obilne vode, kje jo za deželo važne je Slapovi teh voda so 100 metrov visoki. I. Go

Zgodovina Islandijuganja leta 930 po Kr., kakok naselili nordijski Viki deželi dal svoje postavimajo na Islandiji prve z imenujejo "Tingvellir" se stari Vikingi zbirali vanjem in sodbam, konik, slušali narodne peve drug tudi dandanes zbirajo, kateri imajo ta kraj zve, Pšek kulturnega življenja dji je bil v 13. in 18. zeta ko sta umetnost in i mjeveli. Nato pa so pri

trpljenja in naravnim dokler Islandci leta 191 Po vojevali svoje samostoj Islandska zgodovina pa za samostojnost kakak ni potrebno, da je vev je dovolj, da je pridela in svobodoljubljen. ne si

Ko so se Islandci osvobodili, se je začela kulturno življenje hako jati. Do l. 1918 niso nega kosilnega stroja je v deželi že 4000. nosti, so v deželi imeli 25. gni, veje živine. 40,000 svoji 000 ovac in nekaj ko trg pa je tam gori že 40. strave živine, 50,000 k za jon ovac in 70,000 k moža. Poleg tega goje kožo ogel in svinje. Islandija je v nem preživlja z ribar dovala. Do leta 1918, imeli le kakih 180. sezna slabo opremljenih lob se imajo že 360 modelanju 40,000 tonami, katelo, bne za plovbo na globliti ju. Poleg tega ima celo brodovje za trajo žr bogat tovarn, kjer predel Cest imajo že 1000 na de železnice Islandija tel, sr pač pa dobre avtomobilje.

Glavno mesto je Reiki je zadnje čase postoj le moderno ter ima veljaj na pokrito kopališče je e univerzo, oddaja načrt državno bolnišnico, kaj j športne naprave. Na tisti zgraditi velik nil se 40,000 gledalcev, čepe mil rod ne šteje več ko kžuse. Na deželi so si Islan Potte vili visoke šole za lju nil z imajo moderne mlaji po derne velike vrtnariji so glavnicne itd. Rudnika dežela nima ter more pos mog uvažati od druge seveda drago in zamodjet dje navadno kurijo sebi mi odpadki. — Pač jčeti j vedano, ribolov vrgrabit Zadne čase obeta tu njim la s svojo elektriko vo ley žna zadeva.

V trdo, vendar lepa tega malega 100,000 anko ga narodiča pa je ba v kruta vojna, katera ni prizanesla, Danes otoku ameriško voja

Smreka v poplavi

Najstarejše drevo ravske, pravi simbol sa, je kakšnih 60 m vje ka, ki je ta čas v "popravilu." V votle dele njenega debla v tontonske plombe," da bi vrli. Ozemlje okrog smreke, ki jo cenijo go 500 let, so prožitni park.

V Santipontu v Špani izkopavanju odkril kip boginje Venera, komaj 2 metra pod

Po nemškem izvirniku K. Mays

27-J
11)

Vprašajte za našega zastopnika Stefan Kovacs
NIČ PREDPLAČILA DO OKTOBRA

TROJKA

DR. FRANC DETELA

"Ravno to sem bil jaz poudaril poprej," je dejal Oroslov. Slavoljub pa je bil v še večji zadregi kakor gospod Majer ter je opravičeval še nerodnejše svojo prenapetost. Dobrovoljno je odpuščal Lovro obema.

"Bendež," je klical Majer, "beri tole, da boš videl, kaj znamo pisati, mi, ki smo iz Gorenje vasi. To je spisal in dal na svetlo gospod Bojanec." — Krčmar je pokimal in se primerno začudil.

Počasi, neodločno sta prikoračila k mizi dva kmeta, snela ponižno klobuk pred gospodom Majerjem, se v zadregi in dvomu ozirala drug v drugega in molčala; čez nekaj časa sta izvekle vsak nekaj bankovce viz žepa.

"Kaj stojita kakor dva štorali!" ju je ogovoril Majer; in eden kmetov je začel prositi v pretiranih besedah, da bi se razdrla pogodba. "Mislija sva, da imava več hrastine; a sva se zmotila."

"Aha, sta vaju ženi pregovorili!" se je rogal Majer in jima odmigaval, ko sta hotela položiti predenj vsak svoj denar. "Prinesita dvojno aro in kazen za skesanje, pa je razdrta pogodba."

"A sva reveža."

"Jaz sem tudi revež. Če ne postavim pragov do pravega časa v Krško, zapadem vse hujski kazni. Le pojdiva v božjem imenu!"

"Kaj je storiti?" je dejal kmet in mel klobuk z eno, bankovce z drugo roko.

"Kaj to mene briga!" se je jezil Majer. "Pustite me pri miru! Vse popoldne sem se prepiral in pogajal; zdaj hočem imeti mir. Vi kmetje mislite, da kupčujem jaz za zabavo. Pila sta, podpisala sta, pripeljita prage ali pa plačajta kazen. Lahko noč!"

Kmeta sta se obotavljala, se plašno ozirala po družbi, kakor bi jo hotela prositi priprošnje; a ker sta zadela ob same hladne poglede, sta se počasi obrnila in se pokrila. Nekoliko korakov proč sta se zopet spogledala in, kakor da sta uganila drug drugega misli, zavila v krčmo pit na jezo in zabavljat gospodu Majerju.

Lovru sta se smilila in zamrzela mu je Majerjeva družba. Bivša dijaka pa, ki sta se zdaj oba popolnoma in po prepričanju strinjala z Lovrovimi nazori, sta mu bila vseh in, ko se je poslavljala, ju je vabil na svoj dom, če nimata še prenočišča. Nista ga še imela in, dasi sta se baje strogo držala potnega črteža, sta se premislila Lovru na ljubo in kmalu so korakali vsi trije v živem rodoljubnem pogovoru proti Podkrajju in prenevali slovenski pravopis. Slavoljub se je z živahnim pritirjevanjem pokoril za prejšnjo samostanost; Oroslov pa je namigaval, da piše potpisne črtice, v katerih ne bo pozabil omeniti gostoljubnega sprejema v Gorenji vasi.

Da je Zefa pisano gledala no-

va gosta, za to se ni zmenil Lovro nič, dijaka pa še manj. Vseso so se pomenkovali ves večer in Oroslov se je Lovru posebno prikupil, ker je začel takoj po večerji obirati barona.

Drugega dne je omenil Lovro gostoma, naj ostaneta še nekaj dni, če nimata kakega posebnega opravka. Gosta sta dejala, da bi sicer rada ogledala več krajev prelepe domovine, a da se jima zdi Gorenja vas tako zanimiva, da z veseljem ustrežeta tej želji. Nastavila sta se in se v nekaterih dneh vedla kakor doma; z dovoljenjem Lovrovim sta povabila še enega tovariša v prijazni Podkraj. Lovro ju je vodil po okolici, rval z njima korenine krajevnih imen in rešetal vse važnejše dmače dogodke in slovstvene pojave. Vmes jima je potožil zdaj pa zdaj, da se

tako prezira njegov članek, zakaj Lovro je čim dalje neoprepežljiveje čakal sodb, ugodne sodb o prevažni razpravi. Po rednemu Oroslovu, ki je bil jezikoslovnih pogovorov mnogo bolj sit kakor Lovrovega vina, se je zdela ta radovednost tako smešna, da je menil proti Slavoljubu, da hoče sam spisati kako hvalisajočo oceno.

"Nikar," je dejal Slavoljub, "potlej naju bo mučil še bolj z jezikoslovjem."

"Res je; saj že zdaj zlorabi svojo gostoljubnost. Deset dni sva tukaj in samo trikrat smo švartali."

Tako sta se pomenkovala v senci na vrtu, kadila Lovrove smotke in pretresala njegove slabosti, ko zaslisišita zunaj ograže zamolkli: "Pst, baron, za trenutek!" Takoj sta pretrgala opravljjanje in tiho poslušala, kaj bo povedal Edvard Majer, ki je bil zasopel z novicami v rokah prihitel pod grad in klical barona. Ko je ta prišel, mu je Edvard pomolil list in kazal članek pod črto: "Tu beri! Gorostasno! To je lekcija! Kakor paglavca ga zdeluje. Glej tu! Vaški modrijan, ki se je sprl s pametjo. Jezik-oslovec! Piramidalno; kaj, baron? Ta se bo veselil!"

"Pusti mi list!" je dejal baron.

"Ne, papa hoče brati še enkrat. Mislim sem, da počasi od smeha. Mama in Irma se nista tako zabavali, odkar je bil Emil Jug na našem dvorišču s konja padel. Pridi zvečer k Bendežu, da se bomo smejali."

Edvard je šel; Oroslov in Slavoljub pa sta si mela roke od zloradosti in se napotila proti hlapcu, ki je nosil pošto iz Gorenje vasi. Ko sta ga prestregla, sta mu vzela list in napasla nehvaležno radovednost, potem pa hitela razjarjena v grad.

"To je podlost, gospod Bojanec!" je kričal Oroslov in nesel Lovru razgrnjen list. "To je književno lopovstvo!"

"Razbojništvo!" je dejal Slavoljub.

"Kaj takega se še ni pisalo, kar svet stoji."

"Pečat sramote si je vžgal list na nesramno čelo."

"Kaj pa je?" je vprašal Lovro prepadel, sluteč svojo obsodbo in s tresočo roko zgrabil list.

"Berite tu, gospod Bojanec! Potem bomo pa umazani list —"

"Listič!"

"— umazani listič raztrgali"

na drobne kose."

"Sežgali ga bomo, Pereat!"

— Lovro je prebral oceno svojega spisa in roka z listom mu je omahnila. Revež! Take sodb ne bil pričakoval; saj so se mu zdele misli tako pametne. A patra Stanislava razprave tedaj še niso bile znane, znamka L. B. pa na knjižnem polju tuja in nova. Kako je grmel nad pohlevnim Lovrom strokovnjak jezikoslovec; kako je pobijal s trudom sestavljene dokaze! Nasproti je dokazoval, da pogrša pisatelj, prav za prav pisac, najprvotnejšega znanja, da se skriva pod krinko temeljitosti največja plitvost, ki bi je zdravemu razumu v obraz, da je tisto "sic"-anje pri vsaki besedi bedastoča, ki kaže, da članka ni spisal jezikoslovec (sic!), ampak jezikoslovec (sic!) in da ga je treba nakrcati po prstih, da mu preide pregrešna žilja, popravlja slovnico in begati Slovence; zakaj največja nesreča za Slovence je to, da silijo na površje domišljavi nestrokovnjaki, ki sodijo apodiktčno o rečeh, o katerih si glave belijo strokovnjaki.

Lovro je bil uničen; list je izpusil iz rok in strmel Oroslov in Slavoljub v obraz.

"Tega vendar nisem zaslužil," je dejal z glasom, ki ga je

skoraj topil jok.

"Tako pobalinstvo!" se je jezil Oroslov. "Jaz bi zavrnil tega cepca, da bi se nikdar več ne predrznil koga napasti."

Lovro se je obrnil počasi in odšel v samoto, v gozd, da se prepusti svoji bridkosti. Zadevala ga je nesreča za nesrečo. Kako je ljubil Irmo in kako mu je vračala ljubezen! Kako blag je bil namen njegovemu spisu, kako pohlevna beseda; in vendar — in morebiti ravno zategadelj! Kogar se boje, tega prijemajo rahlo naši ljudje; tem grozoviteje mahajo po onem, ki jim ne more škoditi. Nobene njegovih trditvev ni bil izpodbil nasprotnik in sklepati se je dalo ravno iz obilice osebnih napadov, da mu primanjkuje stvarnih dokazov. Kako lahko bi ga zavrnil! Treba bi bilo samo pregledati nekaj knjig. A tega truda se je Lovro zbal. Sklep njegovega premišljevanja je bil ta: "Čemu mi je bilo treba tega! Kaj sem se mešal v stvari, ki mi niso nič mar! Naj pišejo, kakor hočejo. Če je to drugim prav, zakaj bi meni ne bilo. Če poslušajo drugi potrpežljivo puhloglavcev oblastne besede, zakaj bi jih jaz zavračal!" To krlepko, odločno in moško modrovanje ga je pomirilo toliko, da se ni več jezil na oceno, am-

pak le na svojo lahko. Zakaj je pravil okrog pisatelj, zakaj kazal dem, ki se ne brigal za stvari in jih tudi razkaznoval ga je napad vici. Najljubše bi mu bi si mogel izbiti iz nosi, o kateri ni hotel riti.

Teh misli in te volje kor nista bila Oroslov ljub.

"Prémislite, gospod, nec," ga je pozdravil slav, "te spletke! Majer je bil prinesel v znanja, nesramne novine po, kate si od hiše do hiše; zaka doval, kaj se govori tonu, dobil pri ključavničarju, a ki naj ga pošlje poškega staršem. Nesramno moge opombe so pripisale Hitler ne da povedati. Ali žiste lažor e ki?"

"Sosedje, sosedje, Hitl nil Lovro. 'Tak blatingto veseli tuje nesreče, karkakor svoje sreče.'"

"Jaz pojdem zvečer," je dejal Slavoljub, "ke pravil tem pismom bodo naveličali zabavati"

(Dalje prihoda

STRIC SAM
BI RAD
VEDEL...

● Vsako uro izmed štiri in dvajsetih zahteva vremenski napovedovalec vremena v službi Strica Sama natančna in obširna poročila o vremenu po telefonu in telotipu. Ohijski farmarji, kapitani ladij na Velikih Jezerih, obrežna straža, gozdni pazniki in letalci javljajo vremenskim uradom pogosto in natančno.

Cleveland je ena izmed 11 deželskih glavnih postaj, kjer sprejema vladni vremenski urad in razpošilja poročila o vremenu, ki so tako važna za letalsko službo v Ohio. Teletipske pošiljke Civilne aeronavtične administracije švigajo iz Clevelanda na druge ohijske zrakoplovne pristane v Akronu, Cincinnati, Columbus, Dayton, Toledo in Youngstown ter v Wright in Patterson vojaškimi zrakoplovnimi pristanom. Zvezani so s splošnim deželnim okrožjem, ki ga smatrajo za najboljšega v zračnem sistemu na svetu.

Hitro, zanesljivo, točno—to so tri najvažnejše točke v moderni napovedi vremena, katere daje telefonska in teletipska postrežba ter pomaga vremenskim uradnikom vršiti vestno službo za Strica Sama.

POSLUŠAJTE "THE TELEPHONE HOUR" V PONDELJEK OB 7 ZVEČER NA WTAM, WLW IN WSPD

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

THE MAY CO'S BASEMENT

Zgleda kot kožuhošina... se nosi kot kožuho

Novo 1941-42

Uralaine

perzijskega st

SUKNJ

Po nizki ceni... samo

19.94

Po najnovjših

HIRSHMAUR vzorcih

Vi boste morali priti v trgovino in si ogledati suknje, da boste mogli v resnici upoštevati lepe stile, izvrstno delo, in krasno blago. Njegovega stila, ki je zelo podobno pristni kovani! Mere 12 do 20 in 38 do 44 za ženske in varja

Lahki načini za kupiti:

• Majhen depozit drži suknjo v "Will Call"—shranitev je brezplačna, imate lahko odplačila in suknjo boste imeli plačano, ko boste pripravljene, da jo vzamete domov.

• Poslužite se našega načrta za odplačevanje na obroke.

• Poslužite se "Charge Account"—Nakupe se bo dalo na račune s 1. novembrom.

• Rabite kreditne kupone—imate 5 mesecev časa za odplačevanje.

The May Co. Basement

PIKNIK Slovenskih groceristov in mesarjev v Collinwood

V NEDELJO DNE 27. JULIJA

Razdeljenih bo okrog 1000 NAGRAD — Tri glavne nagrade bodo dvignjene točno ob 2. URI POPOLDNE

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNE NAGRADNE LISTKE PRI VAŠEM GROCERISTU IN MESARJU. PIJAČA IN JESTVINE POLOVIČNA CENA. IZBORNORKESTER.